

Avansai arba avansinės PRSI įmokos

Avansai – tai socialinio draudimo įmokos, kurios padės užtikrinti Jūsų socialines garantijas, tokias kaip pensijos, tada, kai negalėsite mokėti įmokų.

Jei nesate mokėjęs PRSI įmokų per paskutinius dvejus metus, negalite mokėti avansinių įmokų.

Papildomos išmokos

Papildomos išmokos yra tokios išmokos, į kurias įgyjate teisę kaip UB, UA ar SWA gavėjas.

Jei gaunate UB, UA ar SWA, Jūs galite turėti teisę į:

- Iš vietinės sveikatos paslaugų tarnybos (HSE)
 - Nuomos / būsto paskolos palūkanų priedą
 - Medicininę kortelę / kortelę tik apsilankyti pas gydytoją
 - Pasirengimo mokyklai pašalpa rūbams ir avalynei
 - Maisto priedą
- Iš Jūsų vietinio socialinio aprūpinimo skyriaus
 - Kalėdinę premiją (kuri nėra mokama, jei gaunate UB ar gaunate UA trumpiau, nei 15 mėnesių)
 - Pašalpa kurui (kuri nėra mokama, jei gaunate UB ar gaunate UA trumpiau, nei 15 mėnesių)
 - Pašalpa bedūmiam kurui
- Iš vietos valdžios
 - Diferencinį nuomos tarifą
 - Būsto nuomos programą (BNP)

Kontrolinis sąrašas ✓

- **Ką turite žinoti, kai tampate bedarbiu**
 - ✓ Kreiptis į vietinį socialinio aprūpinimo skyrių, kad skirtų UB ar UA
 - ✓ Užsiregistruoti FÁS
 - ✓ Jei neturite teisės į UB ar UA, Jūs galite turėti teisę į papildomą socialinio aprūpinimo pašalpa, kurią moka bendruomenės socialinio aprūpinimo pareigūnas. Tai taip pat gali būti taikytina Jums kaip ES darbuotojui, nei neatitinkate nuolatinės gyvenamosios vietos taisyklės reikalavimų
 - ✓ Jei neturite teisės į UB ar UA, Jūs turėtumėte užsiregistruoti vietiniame socialinio aprūpinimo skyriuje avansinėms įmokoms.
- **Ką turite žinoti, kai pateikiate prašymą dėl išmokų**
 - ✓ Jei neturite teisės į UB, Jūs galite turėti teisę į UA
 - ✓ Kartu su prašymu turėsite pateikti savo asmens tapatybės įrodymą (pasą, vairuotojo pažymėjimą ar gimimo liudijimą) ir adreso įrodymą (sąskaitą už būsto komunalines paslaugas, kaip sąskaitą už elektrą, išrašą iš banko ar mokesčių dokumentą)
 - ✓ Jūs turėsite pateikti savo „P45“ formą (Jūsų darbdavys išduoda „P45“ formą, kurioje pateikiami duomenys apie Jūsų atlyginimą ir sumokėtus mokesčius iki išėjimo iš darbo) ar raštą iš savo darbdavio, kuriame nurodoma kada baigėte dirbti. Raštą iš darbdavio, kuriame paaiškinamos priežastys kodėl nebedirbate. Šie dokumentai gali pagreitinti Jūsų prašymo nagrinėjimą.
 - ✓ Jei kreipėtės dėl bedarbio išmokų, taip pat turėsite pateikti savo „P60“ formą. Jūsų darbdavys išduoda „P60“ formą, kurioje pateikiami duomenys apie Jūsų atlyginimą ir mokesčius už atitinkamus metus.

Daugiau informacijos kreipkitės į:

INOUE

Airijos nacionalinė bedarbių organizacija (INOUE) yra nacionalinė federacija, vienijanti virš 170 vietos centrų, grupių ir bedarbių, kuriems rūpi kova su nedarbu. INOUE telefonu ar el. paštu anglų kalba atsako į klausimus apie teises į socialinį aprūpinimą.

Jei turite bet kokių klausimų apie socialinį aprūpinimą ar teises į socialinį aprūpinimą, prašome kreiptis į INOUE tel. 01-856 0088, el. paštu welfareinfo@inou.ie arba tinklalapyje www.inou.ie.

Piliečių informacijos centrai

Su Piliečių informacijos centrais (sąrašą rasite telefonų knygoje „Golden Pages“) susiekti galima tel. 1890 777 121, tinklalapis www.oasis.gov.ie. Tai nemokama ir konfidencialumą užtikrinanti tarnyba.

Lietuvos Respublikos ambasada

90 Merrion Road, Ballsbridge, Dublin 4
Tel.: 01-668 8292



Airijos nacionalinė
bedarbių organizacija

Kovas
2006



Lithuanian
Lietuvių

TEISĖS Į SOCIALINĮ APRŪPINIMĄ

Ką turite žinoti, kai
tampate bedarbiu Airijoje

Žmonėms, atvykusiems į Airiją
dirbti ir nemokantiems ar prastai
mokantiems anglų kalbą, socialinio
aprūpinimo sistema gali pasirodyti
sunkiai suprantama. Šiame
paprastame vadove yra viskas, ką
turite žinoti ir daryti, kai tampate
bedarbiu.

Bukletas lietuvių kalba

Lithuanian Language Leaflet



Įvadas apie socialinį aprūpinimą

Jei netekote darbo, Jūs turite nedelsiant kreiptis į vietos socialinio aprūpinimo skyrių, kur galėsite pateikti prašymą skirti bedarbio išmokas (UB) arba bedarbio pašalpą (UA). Tai yra labai svarbu, nes dėl bet kokio pavėlavimo galite netekti šių išmokų.

Teisę į bedarbio išmokas (UB) ir bedarbio pašalpą (UA) turite, jei tik esate:

- Airijos Respublikos nuolatinis gyventojas
- Jaunesnis nei 66 metų ir 16 metų ar vyresnis - bedarbio išmokoms gauti, o bedarbio pašalpai gauti - 18 metų ir vyresnis
- bedarbis mažiausiai 3 dienas per bet kurias 6 dienas iš eilės
- pasirengęs, galintis ir tikrai ieškantis darbo visai dienai

Pasirengęs, galintis ir tikrai ieškantis darbo

Tam, kad įgytumėte teisę į UB ir UA ir jas toliau gautumėte, privalote būti pasirengęs, galintis ir tikrai ieškantis darbo, bei pasirengęs įsidarbinti visą darbo dieną. Teisinė nuostata „tikrai ieškantis darbo“ reiškia, kad Jūs privalote būti nusiteikęs priimti bet kokį racionalų pasiūlymą dirbti ir / arba įgyti kvalifikaciją. Bet koks racionalus pasiūlymas dirbti turėtų pirmiausiai atitikti Jūsų įgūdžius, kvalifikaciją ir patirtį.

Kreipkitės į INOU, jei manote, kad su Jumis elgiamasi neteisingai.

Išmokų gavimas

UA ir UB išmokamos kiekvieną savaitę. Galite pasirinkti išmokėjimo būdą:

- Pašte
- Čekiu arba
- Tiesioginiu pavedimu į Jūsų banko sąskaitą

Jei Jums kyla sunkumų dėl išmokų gavimo, kreipkitės į INOU arba Jūsų vietinį piliečių informacijos centrą ar išteklių centrą.

Išmokų dydžiai

2006 metų maksimalūs išmokų dydžiai

	Bedarbio pašalpa / Bedarbio išmokos
Išmokos dydis asmeniui	€165,80
Išmokos dydis suaugusiam asmeniui, turinčiam teisę į išmokas	€110,00
Išmokos dydis iš kiekvieną išlaikomą vaiką	€ 16,80
Pusė išmokos dydžio už kiekvieną išlaikomą vaiką*	€ 8,40

* Jei asmens, prašančio UA ar UB, sutuoktinis ar partneris uždirba nuo 240 EUR iki 350 EUR bruto per savaitę, jie turi teisę į pusę išmokų dydžio už išlaikomą vaiką. Jei jie uždirba virš 350 EUR, jie neturi teisės į išmoką.

Bedarbio išmokos (UB)

Jūsų bedarbio išmokos dydis priklauso nuo Jūsų turimų su atlyginimu susijusių socialinio draudimo (PRSI) įmokų skaičiaus. PRSI įmokos išskaičiuojamos iš Jūsų atlyginimo, kai dirbate.

Jūs turite teisę į bedarbio išmokas, jei:

- Netekote darbo bent vienai dienai ir praradote pajamas
- 52 savaites mokėjote PRSI įmokas nuo darbo pradžios **ir arba**
- 39 savaites mokėjote ar įmokėjote avansu PRSI įmokas už atitinkamus mokestinius metus* **arba**
- 26 savaites mokėjote PRSI įmokas už atitinkamus mokestinius metus* **ir**
- 26 savaites mokėjote PRSI įmokas už mokestinius metus, ėjusius prieš atitinkamus mokestinius metus*

*Atitinkami mokestiniai / įmokų metai yra mokestiniai metai, ėję dveji metai prieš metus, kuriais kreipėtės dėl bedarbio išmokų. Pavyzdžiui, jei 2006 metais kreipėtės dėl UB, tai atitinkami mokestiniai / įmokų metai bus 2004-ieji.

Smulkesnės informacijos kreipkitės į INOU.

Bedarbio pašalpa (UA)

Jei nesate atlikę pakankamai PRSI įmokų, kad įgytumėte teisę gauti UB, Jūs galbūt turite teisę į UA, jei:

- Pajamų patikrinimo rezultatai teigiami
- Atitinkate nuolatinės gyvenamosios vietos taisyklės reikalavimus

Pajamų patikrinimas

Pajamų patikrinimas yra socialinio aprūpinimo pareigūno atliekamas patikrinimas, kurio tikslas nustatyti Jūsų pajamų, turimos nuosavybės ir pan. dydį. Tai leidžia spręsti ar Jūs turite teisę gauti UA. Kai socialinio aprūpinimo pareigūnas nagrinėja Jūsų prašymą skirti UA, pajamų patikrinimo metu atsižvelgiama į:

- Pajamas grynais
- Nuosavybę
- Kapitalą
- Išmokas ir privilegijas

Jūs taip pat galite turėti teisę gauti tam tikrą pinigų sumą už apmokamą darbą, kurią tik viršijus nutraukiamas išmokų mokėjimas. Jūs turėtumėte saugoti banko ir sąskaitų išrašus, nes jų gali prireikti.

Nuolatinė gyvenamoji vieta – tik UA

Nuolatinė gyvenamoji vieta – tai taisyklė, kurios reikalavimų turite laikytis, kad gautumėte UA. Jūs atitinkate nuolatinės gyvenamosios vietos taisyklės reikalavimus, jei:

- Teisėtai esate Airijoje 2 metus ar ilgiau,
- Dirbate Airijoje **ir**
- Ketinate Airijoje gyventi nuolat.

Nuolatinės gyvenamosios vietos taisyklės gali būti keičiama. Naujausios informacijos kreipkitės į INOU.

Nuo 2005 metų lapkričio ES piliečiai, kurie dirba Airijoje, tačiau neatitinka nuolatinės gyvenamosios vietos taisyklės reikalavimų, *gali turėti teisę* prašyti skirti bazinę papildomą socialinio aprūpinimo pašalpą (SWA) arba pasinaudoti nuomos priedu, jei jie:

- Dirba Airijoje
- Neteko savo darbo **ir**
- Atitinka kitas reikiamas sąlygas, suteikiančias teisę gauti SWA

Kontaktai:

INOU socialinio aprūpinimo teisių skyrius, Jūsų vietinis piliečių informacijos centras arba vietinis išteklių centras, jei Jums reikia daugiau informacijos apie pajamų patikrinimą, nuolatinės gyvenamosios vietos taisyklę ir turite kitų klausimų apie teises į socialinį aprūpinimą.

Telefonas: 01-8560088 El. paštas: welfareinfo@inou.ie

Sąskaitos banke atsidarymas

Jums gali prireikti atsidaryti sąskaitą banke, kad galėtumėte gauti atlyginimą iš darbdavio ar išsigryninti čekius. Sąskaitų banke atsidarymą reglamentuoja griežti įstatymai.

Jūs turėsite pateikti du dokumentus – vieną įrodantį tapatybę, o kitą įrodantį adresą. To paties dokumento negali panaudoti abiem atvejais.

Jums neturėtų atsisakyti atidaryti sąskaitą banke tik todėl, kad neturite tam tikrų tapatybę įrodančių dokumentų. Bankai priima ir kitokios formos įrodymus. Pagalbos prašome kreiptis į Finansų priežiūros tarnybą (IFSRA) tel. 1890 777777 arba apsilankykite jos tinklalapyje www.itsyourmoney.ie.

Papildoma informacija

INOU

Airijos nacionalinė bedarbių organizacija (INOU) yra nacionalinė federacija, vienijanti virš 170 vietos centrų, grupių ir bedarbių, kuriems rūpi kova su nedarbu.

INOU telefonu ar el. paštu **anglų kalba** atsako į klausimus apie teises į socialinį aprūpinimą.

Daugiau informacijos gausite iš INOU tel. 01-856 0088, el. paštu welfareinfo@inou.ie arba tinklalapyje www.inou.ie.

Piliečių informacijos centrai

Su Piliečių informacijos centrais (sąrašą rasite telefonų knygoje „Golden Pages“) susiekti galima tel. 1890 777 121, tinklalapis www.oasis.gov.ie tai nemokama ir konfidencialumą užtikrinanti tarnyb.

Lietuvos Respublikos Ambasada

90 Merrion Road, Ballsbridge, Dublin 4
Tel: 01 668 8292